

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

J.P.E. Baakman
Geukerdijk 33
7481 BX HAAKSBERGEN

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
www.minvws.nl

Inlichtingen bij

Ons kenmerk
VGP/PSL 2899783

Bijlagen

Uw brief

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

Datum **12 DEC 2008**
Betreft brief van VWS aan GGD-en

Op 25 maart van dit jaar heeft u mij verzocht om een kopie van een brief van 20 januari 2000 waarin de toenmalige minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport aan de GGD-en laat weten dat de Europese aanbeveling c.q. blootstellingsmilieuten opgesteld door de ICNIRP gehanteerd kunnen worden voor de beoordeling van gezondheidsaspecten. Op 8 mei heb ik u schriftelijk laten weten dat VWS helaas niet beschikt over een ondertekend exemplaar van het betreffende document.

Hierbij kan ik u mededelen dat VWS sinds enkele dagen in het bezit is van een getekend exemplaar van de brief. Deze brief is per toeval aangetroffen in het persoonlijk dossier van een medewerker van de Gezondheidsraad (GR). Bij deze brief heb ik een afschrift gevoegd van deze brief.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

De Directeur Voeding, Gezondheidsbescherming
en Preventie,

Mw. Drs. A.M.P. van Bolhuis

Ons kenmerk
GZB/C&O/2023420
Onderwerp
GSM-problematiek

Inlichtingen bij
P.M.V. Hellwig

Doorkiesnummer
070 3406882

Bijlage(n)
1

Den Haag 20 JAN. 2000

Uw brief

Hierbij breng ik het volgende onder uw aandacht.

Tengevolge van de plaatsing van GSM-masten neemt de bezorgdheid over de gevaren van blootstelling aan elektromagnetische velden onder de bevolking toe. Dit leidt in toenemende mate tot maatschappelijke reacties en dientengevolge tot bestuurlijke reacties van gemeentelijke overheden. In de media verschijnen bovendien steeds meer berichten over artikelen over gezondheidsrisico's van GSM-masten voor omwonenden, alsook hoe de individuele gemeenten strenger omgaan met de aanvragen van operators. Deze berichtgeving leidt weer tot extra ongerustheid bij het publiek. De gemeenten worden veelvuldig geconfronteerd met vragen van (verontruste) bewoners over de mogelijke nadelige gevolgen voor de volksgezondheid van de plaatsing van antennes in de directe woonomgeving. Hadden veel gemeenten lange tijd een laissez-faire beleid ten aanzien van de plaatsing van antennes, thans is deze houding omgeslagen naar een strenger beleid bij het verlenen van een bouwvergunning, waarbij ook om gezondheidsredenen antennes worden geweerd. Een keuze die eventueel mede wordt genomen na ingewonnen advies bij de plaatselijke GGD.

Om tot een evenwichtiger beleid bij de verlening van bouwvergunningen voor antenne-installaties te komen, wordt thans een nationaal antennebeleid opgesteld. Naast de mobiele telecommunicatie zal de komende jaren ook voor nieuwe telecommunicatie- en omroep-toepassingen, waaronder Wireless Local Loop alsmede digitale televisie en radio, behoefte zijn aan een groot aantal nieuwe opstelpunten voor antennes. Meer dan voorheen het geval was, vraagt dit onderwerp om een gecoördineerde aanpak. Het is onder meer bedoeld om een kader te bieden voor gemeenten om een evenwichtige belangenafweging te kunnen maken bij het vaststellen van antenne-opstelpunten. Bij dit beleid zal samengewerkt worden met alle betrokkenen en het zal aspecten omvatten als beschikbaarheid van opstelpunten, ruimtelijke ordening, milieu en gezondheid, alsmede informatie en communicatie naar burgers, overheden en bedrijfsleven.

Op het gebied van mogelijke gezondheidseffecten ten gevolge van blootstelling aan elektromagnetische velden heeft de Europese Unie op 12 juni 1999 een aanbeveling aan de lidstaten gedaan. In de bijlage van deze aanbeveling van de Raad betreffende de beperking van blootstelling

VVFJ

van de bevolking aan elektromagnetische velden (0 Hz - 300 GHz) zijn de nieuwste door ICNIRP opgestelde blootstellingslimieten opgenomen. Bij de totstandkoming van deze limieten heeft de ICNIRP (internationale commissie voor niet-ioniserende straling) de beschikbare wetenschappelijke resultaten van onderzoeken op dit gebied in acht genomen. Gezien de huidige stand van de wetenschap is hierbij uitgegaan van een hoog beschermingsniveau van de gezondheid tegen blootstelling aan elektromagnetische velden. De opgenomen limieten komen in grote mate overeen met de aanbevolen grenswaarden van het advies Radiofrequente elektromagnetische velden (300 Hz - 300 GHz) van de Gezondheidsraad uit 1997.

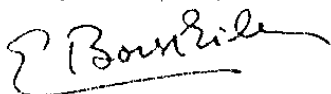
Onderzoeken wijzen soms ook op nadelige gezondheidseffecten tengevolge van blootstelling aan elektromagnetische velden. Echter deze onderzoeken zijn vaak wetenschappelijk niet juist opgezet of resultaten van dergelijke onderzoeken zijn niet reproduceerbaar. Om hierin meer duidelijkheid te krijgen heb ik samen met de Minister van VROM en de Staatsecretaris van V&W advies in deze aan de Gezondheidsraad gevraagd. Dit advies wordt medio 2000 verwacht. In afwachting van dit advies is tussen mij en de hiervoor reeds genoemde bewindpersonen afgesproken om voor de gezondheidsaspecten ten gevolge van blootstelling aan elektromagnetische velden uit te gaan van de blootstellingslimieten die zijn opgenomen in de aanbeveling van de Europese Unie. Gezien de huidige stand van de wetenschap is door te voldoen aan deze limieten de preventie voor mogelijke schadelijke effecten voor de gezondheid ten gevolge van blootstelling aan elektromagnetische velden voldoende gewaarborgd.

In *facto* betekent dit dat indien de elektromagnetische veldsterkten beneden de gestelde limieten van de Europese aanbeveling blijven, een bouwvergunning om gezondheidsredenen niet kan worden geweigerd. Zo zijn de veldsterkten veroorzaakt door GSM-zenders recht voor de antenne in horizontale richting binnen drie meter reeds beneden deze blootstellingslimieten. Door de rijksoverheid is inmiddels een brochure over de GSM-zendinstallatie uitgegeven die o.a. naar gemeenten en providers is gestuurd. In deze brochure wordt ook aandacht besteed aan de gezondheidsaspecten met als uitgangspunt deze Europese aanbeveling. Een exemplaar van de brochure treft u hierbij aan.

Het bovenstaande in beschouwing nemende, zie ik geen reden om bij een advies inzake de beperking van blootstelling aan elektromagnetische velden aan de gemeente uit te gaan van andere blootstellingslimieten dan de desbetreffende limieten, opgenomen in de bijlage van de ter zake doende aanbeveling van de Europese Unie. Volledigheidshalve heb ik deze aanbeveling bij deze brief als bijlage meegezonden.

Ik vertrouw erop dat, waar u op lokaal niveau wordt geconfronteerd met vragen over de gezondheidsaspecten van GSM-antennes, met het bovenstaande rekening zal houden.

De Minister van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

dr. E. Borst-Eilers